2

Procés d'elaboració del treball de recerca

2.1 Tria, delimitació del tema i elaboració de l'esquema

2.1.1 Presentació del tema

Tant si el tema del treball de recerca el proposem personalment com si el triem d'una oferta, convé

• Fer-ne, al principi, una presentació genèrica en unes quantes paraules. Després l'anirem especificant amb l'ajuda del tutor/a i de les nostres reflexions.

➘ Exemple de presentació d'un tema

La premsa i els diferents tipus de publicacions

(empresa, preparació dels professionals, organització de la redacció, tècniques i mitjans utilitzats, contingut, disseny, estil...)

• Fer-se una o més preguntes inicials que concretin i posin en relleu allò que volem saber, aclarir o descobrir sobre el tema. La pregunta o preguntes han de contenir implícitament les nostres suposicions o la **hipòtesi** que volem comprovar, la qual ens guiarà com a fil conductor en la nostra recerca.

➘ Exemple de pregunta inicial

Guanya terreny avui la premsa sensacionalista enfront de la premsa seriosa o clàssica?

2.1.2 Coneixements personals sobre el tema

A partir de la presentació i de la pregunta inicial sobre el tema, podem explorar els coneixements que ja tenim de la matèria escollida. Per fer-ho, va bé utilitzar la tècnica anomenada **pluja d'idees**, que consisteix a estimular la nostra memòria per extreure'n idees o informacions sobre diversos aspectes del tema. Les informacions o les idees que se'ns acudin de manera espontània, les anotarem en forma de paraules soltes i en l'ordre en què es presentin; el conjunt de paraules recollides possiblement ens oferirà una visió global dels diversos aspectes o punts implicats en la qüestió que estudiem. Podem fer una sessió de pluja d'idees amb companys de classe o amb familiars, perquè ens ajudin a concretar els nostres coneixements del tema.

Per estimular la memòria en aquells aspectes que ja coneixem del tema (gràcies a la nostra experiència, a l'observació de l'entorn, a la lectura, a la TV o al cinema), pot ser útil fer-se preguntes com aquestes:

Qui? Què? De qui es tracta? De què es tracta? Què en sé?

On? Quan? On es fa o passa? Quan es fa o passa? En quines circumstàncies?

Com? Com funciona? De quina manera es fa? Per quin procediment? Amb quins mitjans? Quina forma té? De quins elements es compon? Quin n'és el límit? Quines en són les excepcions? Quines són les semblances o diferències que manté amb... ? Quina relació té amb... ?

Per què? Per quina raó o motiu? Quina n'és la causa o l'origen? Quines en són les conseqüències, els efectes o els resultats?

Per a què? Per a qui? Per a què serveix? A qui va adreçat? Amb quin objectiu?

➘ Exemple de mots relacionats amb el tema, anotats a partir d'una sessió de pluja d'idees personal i d'una sessió amb companys de classe

premsa mitjà de comunicació informació opinió redactor/a
text escrit il·lustració disseny gràfic periòdic gabinet de premsa
pàgina ordinador notícia entrevista manipulació venda moda
dossier periodista públic lector/a CD-ROM impressió
publicitat diari setmanari revista distribució quiosc paper
multimèdia magatzem acudit seccions catàleg redacció arxiu
preu innovació titular política periodicitat telemàtica
processador de textos format fotografia portada paràgraf fax

2.1.3 Elaboració de la llista de mots clau

Amb l'objectiu de fixar una llista de mots clau relacionats amb els diferents aspectes del tema del treball, **eliminarem** primerament els que se n'aparten o que hi tenen poc a veure:

premsa mitjà de comunicació informació opinió redactor -a text escrit
ció disseny gràfic periòdic ~~gabinet de premsa~~ pàgina ordinador
ntrevista ~~manipulació~~ ~~venda~~ ~~moda~~ ~~dossier~~ periodista públic
~~D-ROM~~ ~~impressió~~ publicitat diari setmanari revista
~~quiosc~~ paper ~~multimèdia~~ ~~magatzem~~ ~~acudit~~ seccions
acció ~~arxiu~~ ~~preu~~ ~~innovació~~ titular ~~política~~ periodicitat
processador de textos format fotografia portada ~~paràgraf~~ fax

Tot seguit, **classificarem o agruparem per categories** els mots restants, amb l'objectiu d'ordenar les idees o informacions sobre la matèria:

La premsa	**El contingut i la forma**	**Els professionals i l'activitat**
mitjà de comunicació	text escrit	periodista
premsa	informació	redactor/a
periòdic	seccions	redacció
periodicitat	notícia	
diari	opinió	
setmanari	entrevista	
revista	titular	
públic	il·lustració	
lector/a	fotografia	
	disseny gràfic	
Els mitjans	publicitat	**El suport**
	seccions	
fax	portada	paper
ordinador		format
processador de textos		pàgina
telemàtica		

Dels mots anteriors, en **remarcarem** uns quants: retindrem els **mots clau** de significat més genèric, que ens serviran per orientar la recerca, especialment per fer l'esquema del contingut del treball i per buscar documents que tractin del tema:

La premsa	El contingut i la forma	Els professionals i l'activitat
premsa	informació	periodista
periòdic	opinió	redactor/a
diari	notícia	redacció
revista	entrevista	
públic	il·lustració	
	disseny gràfic	
	publicitat	

Els mitjans	El suport
processador de textos	paper
telemàtica	format

És recomanable de consultar, a partir d'aquests mots clau, enciclopèdies, diccionaris especialitzats o manuals, amb l'objectiu d'ampliar la visió general del tema; possiblement trobarem en aquestes obres mots que no havíem previst i que són fonamentals en l'àmbit de la nostra recerca. D'altra banda, probablement hi trobarem sinònims o termes equivalents dels nostres mots clau, la qual cosa ens permetrà de familiaritzar-nos amb el vocabulari especialitzat del tema que estudiem:

La premsa

premsa: publicacions periòdiques impreses, premsa local, premsa comarcal, premsa d'informació general, premsa especialitzada
periòdic: diari, setmanari, revista, butlletí
diari: model de diari, diari informatiu, diari sensacionalista, diari esportiu, diari econòmic i financer, diari de partit
revista: periodicitat variable, especialització, il·lustració
públic: lector/a, públic objectiu, dret a la informació

El contingut i la forma

informació: gèneres periodístics, notícia, reportatge, entrevista, crònica, estil d'escriptura, objectivitat
opinió: gèneres periodístics, editorial, article, crítica, columna, estil d'escriptura, subjectivitat
notícia: narració, resposta a les sis preguntes bàsiques, estructura en forma de piràmide invertida, titular, entrada
entrevista: entrevista de declaracions, entrevista de personalitat
il·lustració: imatge, fotografia, mapa, plànol, dibuix, esquema
disseny gràfic: maqueta, compaginació, columna, text, fotografia, recursos gràfics
publicitat: ingressos per publicitat, agència de publicitat, anunciant, inserció, espai ocupat, publireportatge, anuncis classificats

Els professionals i l'activitat

periodista: periodisme, Ciències de la Comunicació, redactor/a, corresponsal, enviat especial, cronista, reporter, paparazzi

redactor/a: exigència de coneixements, formació lingüística
redacció: treball en equip, direcció, coordinació, seccions, documentació, arxiu, banc de dades, llibre d'estil, agència de premsa

Els mitjans

processador de textos: tractament de dades, autoedició, edició electrònica
telemàtica: telecomunicació, informàtica, teletext, teletip, fax, xarxa de comunicació, xarxa informàtica, terminal

El suport

paper: paper premsa, gramatge
format: tabloide, estàndard, format apaïsat, format vertical

A partir d'aquestes dades **precisarem el tema**: en restringirem l'abast tot centrant-nos en dos o tres aspectes. Es tracta, doncs, de delimitar-lo, de concretar-lo.

➘ Exemple de concreció del tema

Tenint en compte l'extensió del treball i el temps disponible per a la recerca, em centraré en

La premsa d'informació general

(deixaré de banda la premsa local, comarcal, esportiva...)

avui

(no entraré a fons en la història o evolució de la premsa: em centraré especialment en la que s'edita durant el període que dura el treball de recerca)

I restringiré l'estudi a dos tipus o models de diari:

El diari informatiu i el diari sensacionalista

(editats a Catalunya; no m'ocuparé dels setmanaris, de les revistes...)

Després de precisar el tema, **revisarem l'última llista de mots clau**: n'eliminarem els que ja no formaran part de la recerca i hi farem les modificacions que considerem oportunes. Davant de mots sinònims, optarem pels tècnics, per aquells termes que habitualment s'utilitzen en l'àmbit de la nostra recerca. D'altra banda, aquests termes ens facilitaran la cerca de documents a les biblioteques o a través d'Internet, així com la localització, a l'interior dels documents seleccionats, dels passatges que tenen relació directa amb la matèria estudiada:

La premsa

premsa d'informació general
diari
model de diari: informatiu, sensacionalista
públic: públic objectiu, dret a la informació

El contingut i la forma

informació: notícia (les sis preguntes, piràmide invertida, titular, entrada), reportatge, entrevista (de declaracions i de personalitat), crònica, objectivitat

opinió: editorial, article, crítica, columna, subjectivitat
gèneres periodístics: estil d'escriptura
il·lustració: fotografia, mapa, plànol, dibuix, esquema
disseny gràfic: maqueta, compaginació, columna, text, recursos gràfics
publicitat: ingressos per publicitat, agència de publicitat, espai ocupat

Els professionals i l'activitat

periodista: periodisme, redactor/a, corresponsal, enviat especial, cronista, reporter, paparazzi, exigència de coneixements, formació lingüística
redacció: treball en equip, direcció, coordinació, seccions, documentació, arxiu, banc de dades, llibre d'estil, agència de premsa

Els mitjans

autoedició: tractament de dades, edició electrònica
telemàtica: telecomunicació, teletext, teletip, fax, xarxa de comunicació, xarxa informàtica, terminal

El suport

paper premsa
format: tabloide, estàndard

En aquest punt, és convenient fixar l'objectiu, la **hipòtesi** de partida o la idea central que ens guiarà durant la recerca (si no la concretem plenament ara, ja acabarem de perfilar-la més endavant).

➘ Exemple d'hipòtesi de partida

Creix el model de diari sensacionalista, en detriment del diari informatiu, a causa del desenvolupament i la influència dels mitjans audiovisuals

2.1.4 Elaboració de l'esquema del contingut del treball

Fixada la idea central o la hipòtesi, elaborarem l'esquema provisional del contingut del treball amb l'ajuda dels mots clau. Aquest esquema probablement l'haurem de revisar i modificar a mesura que avancem en la recerca i trobem informacions noves (és convenient comentar l'esquema amb el tutor/a per tal d'assegurar-nos que hem fixat bé el tema i que anem ben encaminats en la recerca).

➘ Model d'esquema provisional amb el contingut del treball

La premsa d'informació general avui
El diari sensacionalista triomfa damunt el diari informatiu

1 Dos models de diari
- El diari informatiu
  • Format, disseny i compaginació
  • Distinció entre informació i opinió

- El diari sensacionalista
  - Format, disseny i compaginació
  - Distinció entre informació i opinió

2 Adaptació de l'equip de redacció als dos models
- El model de diari i la preparació dels periodistes
- Les tècniques periodístiques
  - Mètodes de treball
  - Gèneres periodístics
  - Presentació formal

3 Predomini actual d'un dels dos models
- Creixement del model sensacionalista
- Declivi del model informatiu

2.2 Tipus de treball i planificació de la recerca

2.2.1 Tipus de treball

És imprescindible tenir clar el tipus de treball que haurem de dur a terme; és a dir, si ens caldrà obtenir dades o informacions tot observant directament la realitat que volem estudiar (en aquest cas serà un **treball d'observació**; v. 7.3 i 8), si haurem d'obtenir les dades fent algun experiment en un laboratori o sala especial (en aquest cas serà un **treball d'experimentació**; v. 7.3 i 9) o bé si combinarem aquests dos tipus d'activitats. Això no obstant, en tots tres casos haurem de documentar-nos, és a dir, haurem d'aconseguir documents que ens proporcionin informacions sobre el tema de la recerca (v. 2.3).

En el cas del treball titulat provisionalment *La premsa d'informació general avui. El diari sensacionalista triomfa damunt el diari informatiu*, haurem de dur a terme bàsicament activitats d'observació: la recerca se centrarà en l'obtenció de dades i d'informacions examinant directament diferents tipus de diaris, visitant la redacció d'algun periòdic, parlant amb professionals del periodisme i, no cal dir-ho, reunint un seguit de documents que tractin sobre els diversos aspectes de la qüestió.

2.2.2 Planificació de la recerca

Amb vista a organitzar la recerca, és fonamental que planifiquem la feina que haurem de fer, d'acord amb el temps de què disposem, amb les accions que haurem de dur a terme, amb els recursos i material que tindrem a l'abast, amb els mètodes que farem servir, etc. Aquesta planificació ens permetrà, d'altra banda, saber si el treball és realitzable, si és massa ambiciós, si és excessivament genèric, etc.

Exemple de planificació de la recerca

1. Consultes a la biblioteca i a través d'Internet per trobar-hi bibliografia (amb l'ajuda dels mots clau) que ampliï els meus coneixements sobre:
   - models de periòdics
   - gèneres periodístics
   - disseny gràfic aplicat a la premsa
2. Entrevista a un professor de teoria de la informació de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, amb l'objectiu central d'obtenir coneixements sobre:
   - el paper de la comunicació en la societat actual
   - les funcions i els valors específics de la premsa, de la ràdio i de la televisió
3. Compra de diaris i visita a una biblioteca o hemeroteca per tal d'examinar i comparar els diferents diaris seleccionats (editats a Catalunya) amb vista a extreure'n dades sobre:
   - format i presentació visual: disseny gràfic, compaginació
   - estil de redacció: diferenciació dels gèneres periodístics i distinció entre informació i opinió
   - ordenació i distribució del material periodístic en seccions
4. Visita al diari *El Punt* per tal de conèixer de primera mà l'organització de la redacció, els mètodes de treball i la informatització de les tasques periodístiques:
   - horari de treball
   - obtenció de les informacions textuals i gràfiques: agències de premsa, corresponsals, enviats especials, reporters, col·laboradors externs, arxiu, documentació
   - distribució dels periodistes en seccions: tipus, nombre i interconnexió de les seccions
   - tractament de la informació i informatització
5. Entrevista a un reporter d'*El Periódico de Catalunya* per obtenir informació sobre:
   - la relació entre la formació universitària i la pràctica professional
   - els criteris de selecció dels països, fets o conflictes sobre els quals cal fer reportatges
   - la documentació o preparació prèvia al desplaçament al lloc dels fets
   - els sistemes o mètodes de recollida de dades en el lloc dels fets
   - l'elaboració final del reportatge
6. Comprovació, en 20 bars del meu barri, del nombre i del nom dels diaris d'informació general que hi ha a disposició dels clients

2.3 Selecció de documents i obtenció d'informació

2.3.1 Els documents i el lloc on es troben

Els **documents o fonts d'informació**. De qualsevol tema i de qualsevol àrea o matèria, existeixen fonts o documents que ens en poden aportar informació. S'ha d'evitar, però, reunir muntanyes de llibres, d'articles o de dades estadístiques amb l'esperança de trobar-hi la solució exacta al nostre treball; en aquest sentit, cal saber reflexionar més que no devorar, saber llegir amb ordre i atentament pocs textos ben escollits, i saber-ne interpretar les dades, les informacions o les idees més significatives.

Tot element portador d'informació a través d'un suport material o d'un mitjà és un **document**, sempre que el puguem desxifrar i satisfaci les nostres necessitats informatives. Així, són documents, encara que de diferents tipus:

un mapa	un plànol	un reportatge	un documental
un prospecte	un cartell	un fòssil	un pergamí
un monument	una novel·la	un estudi	un article enciclopèdic
una pel·lícula	una cançó	una pintura	un text electrònic
una fotografia	un gràfic	un esquema	una entrevista
un pacte sindical	una notícia	un cens de població	un contracte de compravenda
una denúncia	una moneda	un contracte de treball	una declaració jurada
una acta notarial	un assaig	un llibre de comptabilitat	un certificat mèdic...

Els **suports físics** o **vehicles** dels documents són diversos:

paper: llibres, enciclopèdies, diaris, revistes, fullets...
pel·lícula: films, diapositives, microfilms...
suport magnètic: cassets, videocassets, disquets...
suport òptic: disc compacte o CD-ROM, DVD...
vehicle telemàtic: internet, fax, correu electrònic, etc.

Les fonts o documents utilitzats per a la realització d'un treball de recerca se solen classificar en documents primaris i en documents secundaris:

- Els **documents primaris** són els directes o de primera mà, els que no han estat interpretats per cap altra persona o que no han estat interpretats en el sentit que ens interessa. Són documents primaris, per exemple, una novel·la, una moneda antiga, el discurs d'un polític, un espot publicitari, les dades d'unes anàlisis clíniques, un cens de població, les dades d'una enquesta ja publicada, etc.

- Els **documents secundaris** són els indirectes, elaborats i transmesos per intermediaris que han analitzat, descrit o interpretat documents primaris, com ara un estudi literari sobre una novel·la o el conjunt de novel·les d'un autor, la descripció i datació d'una moneda antiga, l'assaig sobre l'evolució ideològica d'un polític a través dels seus discursos, un article sobre la música en els espots, un informe sobre la malaltia d'una persona mitjançant la interpretació d'unes anàlisis, un tractat d'història o d'economia que exposa les conseqüències d'una davallada demogràfica, la interpretació de les dades d'una enquesta, etc. Són, doncs, documents se-

cundaris els estudis, els assajos, els treballs de recerca, les tesis doctorals, alguns articles de revista o de diari, els manuals, les biografies, els llibres de text, els diccionaris, les enciclopèdies, etc. Els documents secundaris ens ajuden, doncs, a conèixer i a comprendre els documents primaris.

D'acord amb el tipus de treball que fem, ens haurem de centrar en els documents primaris o en els secundaris, o bé necessitarem combinar la consulta de tots dos tipus de documents.

■ Les **biblioteques**. Els llocs on podem trobar **col·leccions organitzades de documents** són les biblioteques, les hemeroteques, les fonoteques, les videoteques, les mediateques, els centres de documentació, els centres de recursos, els museus o els arxius. També se'n poden aconseguir en altres institucions o organismes: ajuntaments, cambres de comerç, departaments de l'administració pública, consolats o ambaixades, organitzacions internacionals, associacions culturals, etc. Per a l'elaboració d'un treball hem de reunir i consultar un conjunt de documents sobre la matèria que estudiem, els quals constituiran allò que tradicionalment es diu **bibliografia**. La bibliografia és el conjunt de totes les obres o documents, convenientment identificats, que fem servir per elaborar el treball. Segons el tipus de documents que necessitem, haurem de triar el centre o centres de documentació. No cal dir que gairebé sempre haurem de recórrer als serveis d'una biblioteca.

Les biblioteques (públiques, escolars, universitàries...) contenen sobretot **documents impresos** (llibres, enciclopèdies, diaris, revistes...), però també **documents audiovisuals** en diversos suports (videocassets, CD, CD-ROM, DVD...), i sovint ofereixen el servei d'internet. Les biblioteques informen i orienten els usuaris, els ofereixen el servei de préstec i de lectura, audició o visionat de documents. Per poder-los trobar (o per saber de quins disposa sobre un tema determinat), hem de consultar el **catàleg** de la biblioteca, que presenta la llista de tots els documents que posseeix. Al catàleg, els documents solen estar ordenats alfabèticament per **matèries**, per **autors** i per **títols** d'obres. La consulta del catàleg pot ser manual, quan el registre dels documents s'ha fet en fitxes, o pot ser automatitzada, mitjançant ordinadors.

Existeixen també les **bases de dades** en CD-ROM (conjunt de dades referides a documents, organitzades i emmagatzemades en disc, consultables mitjançant un ordinador), com ara la base de dades *Sinera* del Departament d'Ensenyament. Nombroses bases de dades en disc es poden consultar a les biblioteques, als centres de documentació o a través d'Internet.

■ **Internet**. Per internet podem consultar els **catàlegs d'accés públic** de diverses biblioteques, especialment universitàries, en els quals hi ha les dades sobre documents que poden ser-nos útils. Podem accedir, per exemple, al

Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC), que conté més d'un milió i mig de títols de documents, amb indicació del lloc on els podem demanar en préstec (<http://www.cbuc.es/ccuc/>), o bé podem accedir a una base de dades sobre revistes, com la del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (<http://sumaris.cbuc.es/>).

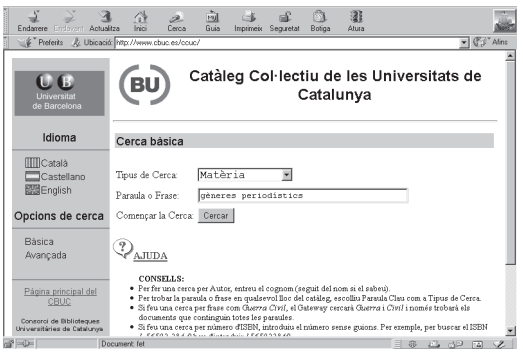

Escrivim "gèneres periodístics" a la finestra i fem clic al botó "cercar"

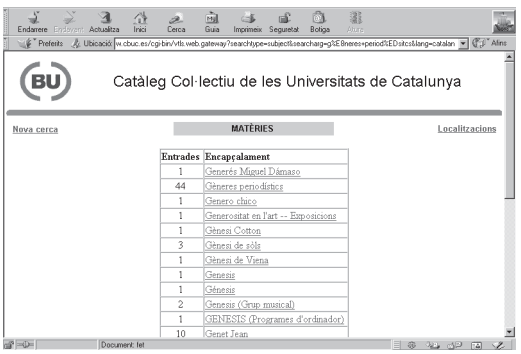

Ara fem clic a la casella 44 "Gèneres periodístics".

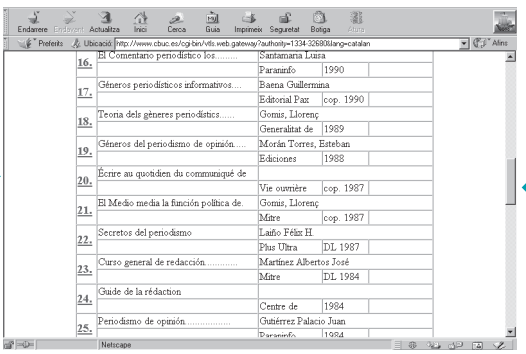

Ara fem clic a la casella 18. "Teoria dels gèneres periodístics".

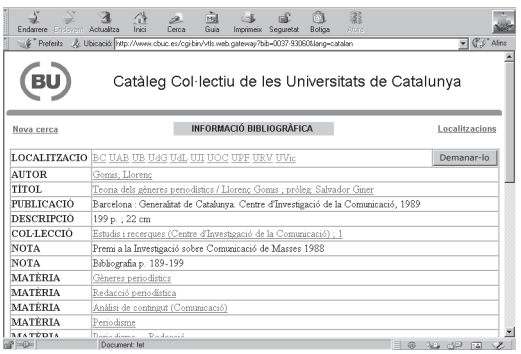

Ara fem clic a UB de la casella "Localització".

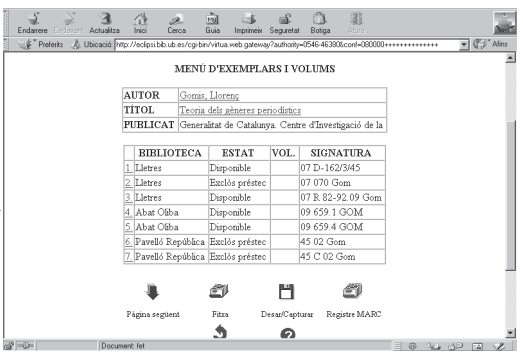

Finalment, coneixem les biblioteques de la UB on hi ha disponible el llibre que necessitem.

A internet trobem també nombrosos recursos i fins documents sencers, oferts per universitats, organismes públics, empreses i individus; s'hi poden trobar, consultar i copiar diccionaris de tot tipus, enciclopèdies, il·lustracions, notícies o articles de diaris i revistes, estudis o treballs de recerca, tex-

tos literaris, publicacions oficials, etc. Sovint cal tenir temps i paciència per trobar-los i, una vegada trobats, hem d'assegurar-nos del rigor amb què han estat elaborats. Es poden trobar amb l'ajuda de localitzadors, portals o **cercadors** com *Google, Yahoo, Altavista*, etc.

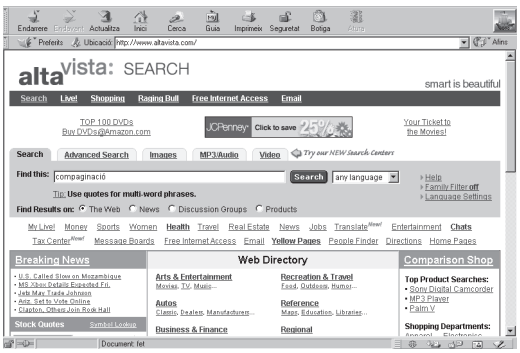

Escrivim "compaginació" en un cercador.

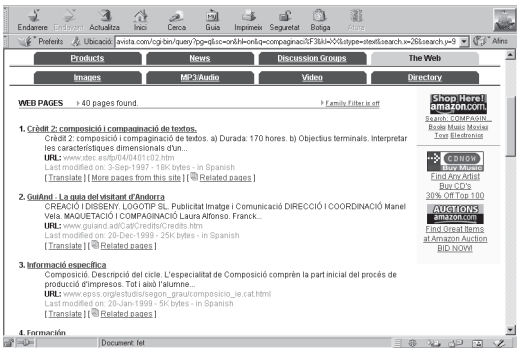

Hi trobem diversos documents sobre aquest tema.

2.3.2 La localització dels documents

■ **Identificació dels diferents tipus de documents**. Per a un millor coneixement i comprensió del tema triat, és convenient

• Explorar o examinar les diferents classes de documents disponibles (en un primer moment, a casa, a la biblioteca del centre o del barri):

una enciclopèdia, un diccionari, una biografia, un manual, un atles, etc. poden ajudar-nos a ampliar els coneixements sobre el tema i a precisar-ne els apartats;

un document audiovisual (reportatge, documental, film, etc.) pot oferir-nos una visió de conjunt del tema;

l'observació o la manipulació d'un objecte pot fer-nos comprendre un fenomen de manera directa.

• Familiaritzar-nos amb els diferents repertoris o catàlegs de llibres, d'articles de diaris o revistes, de documents audiovisuals, etc. (impresos, en CD-ROM o a través d'internet) disponibles a les biblioteques, cosa que ens ajudarà a iniciar la cerca de documents.

■ **Inici de la cerca a la biblioteca**. A l'hora de fer una primera selecció de documents, ens orientaran el tutor/a i el personal de la biblioteca. En un primer moment cal

• Fer una cerca d'obres (impreses, en disc, en videocasset, etc.), a partir dels mots clau relacionats amb el tema, en el catàleg de la biblioteca.

• Fer-hi una cerca per autors o per títols que tracten del tema (en cas que ja els coneguem).

• Fer una cerca semblant a través d'internet consultant els catàlegs d'accés públic.

• Apuntar els títols considerats apropiats per al treball, així com la seva *signatura* o adreça en els prestatges de la biblioteca (o en d'altres biblioteques on tinguin en dipòsit els documents triats).

• Obtenir els documents considerats més significatius, especialment després d'haver-ne consultat els resums o característiques contingudes a les fitxes del catàleg.

2.3.3 La selecció dels documents

■ **Identificació del contingut**. Feta una primera tria de documents, i amb l'objectiu de comprovar-ne el contingut, és fonamental

• Identificar les parts dels documents que faciliten l'accés ràpid a la informació que contenen: índex general, índex temàtic o de noms propis, introducció, resums, conclusions, glossari, bibliografia, etc.

• Comprovar que els mots clau que defineixen el nostre tema es troben en aquestes parts d'accés, i retenir els documents que més s'hi ajusten. Aquest exercici ens confirmarà o desmentirà la idoneïtat de la tria de documents; també ens pot ajudar a reorientar el treball (globalment o en alguna de les parts) amb la descoberta de nous autors o títols i nous aspectes temàtics.

■ **Selecció i classificació dels documents triats**. Comprovat el contingut dels documents, cal

• Retenir els que es relacionen amb el tema del treball i excloure els que se n'aparten.

• Classificar, per ordre d'importància, els documents (determinar si s'ajusten exactament al tema o el tracten genèricament; si són imprescindibles o secundaris).

• Deixar de banda els documents antics (si necessitem informació recent) i els que siguin massa complexos d'acord amb el nivell que se'ns exigeix.

• Constatar si els documents expressen punts de vista diferents, si són complementaris (article de revista, assaig, manual, etc.), si es troben en suports o vehicles diferents (impressió, videocasset, CD-ROM, internet, etc.).

■ **Anotació dels documents seleccionats**. De cada document seleccionat, cal

• Anotar-ne la referència en una llista bibliogràfica: autor, títol, data i lloc de publicació, editorial, pàgina (v. 4.10).

• Anotar-ne, a la mateixa llista, les característiques: si el contingut coincideix exactament amb el tema que tractem, si conté informacions genèriques, si és imprescindible, accessori o complementari. Totes aquestes informacions, les podem anotar en fitxes o llistes.

➘ Exemple de llista amb els documents seleccionats

Llibres
Autor: GOMIS, Llorenç
Títol: *Teoria dels gèneres periodístics*.
Data: 1989. Barcelona: Generalitat de Catalunya, CIC
Pàgina: 81-178
Nota: Exposa la funció dels gèneres en la premsa
Valoració: +++ indispensable

Revistes i periòdics
Autor: GIFREU, Josep
Títol: "La difusió de la premsa diària i setmanal a Catalunya", dins *Anàlisi. Quaderns de Comunicació i Cultura*
Data: 1980, núm. 1
Pàgina: 29-30
Nota: Ofereix dades de la premsa diària editada a Catalunya entre 1978-1979
Valoració: + dades accessòries

Documents audiovisuals
Autor: ----
Títol: *Així es fa un diari* [videocasset VHS]
Data: 1992, Diari Segre
Durada: 15 minuts
Nota: Dóna una visió general del procés d'elaboració d'un diari
Valoració: ++ document complementari

Documents extrets d'internet
Autor: UNIVERSITY OF NEW MEXICO
Títol: *Printing Terms Dictionary* [en línia]
Data de consulta: 17.2.2000
Adreça URL: http://uniprint.com/terms/a.htm
Nota: Recull de termes relacionats amb la impressió de textos
Valoració: ++ útil per a la confecció d'un glossari del tema

2.3.4 Extracció i organització de la informació

Lectura ràpida. Abans d'extreure dades o idees dels documents seleccionats, cal

• Donar-hi primer un cop d'ull amb l'objectiu de localitzar-hi els capítols, apartats o passatges més interessants i útils per al treball (ens hi ajudaran els mots clau trobats en els punts d'accés a la informació: a l'índex general, a l'índex temàtic o de noms propis, a la introducció, a les conclusions, a la bibliografia, etc.).

• Assenyalar-hi els fragments o parts relacionades amb el tema i, si és possible, fotocopiar-les, escanejar-les, copiar-les amb l'ajut d'un processador de textos o copiar-les a mà en fulls, especialment si els documents no són nostres.

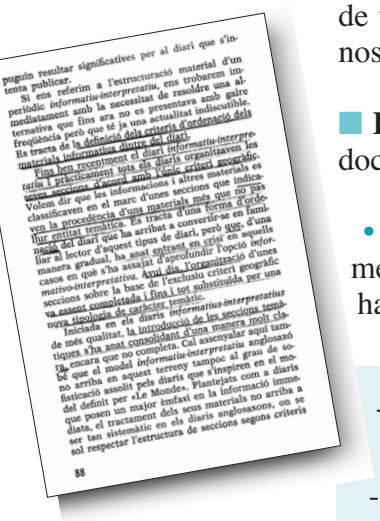
puguin resultar significatives per al diari que s'in-
tenta publicar.
Si ens referim a l'estructuració material d'un
periòdic *informatiu-interpretatiu*, ens trobarem im-
mediatament amb la necessitat de resoldre una al-
ternativa que fins ara no es presentava amb gaire
freqüència però que té ja una actualitat indiscutible.
Es tracta de la definició dels criteris d'ordenació dels
materials informatius dintre del diari.
Fins ben recentment tots els diaris organitzaven les
informatius i pràcticament d'acord amb l'únic criteri geogràfic.
seves seccions
Volem dir que les informacions i altres materials es
classificaven en el marc d'unes seccions que indica-
ven la procedència d'uns materials més que no pas
l'hur entitat temàtica. Es tracta d'una forma d'orde-
nació del diari que ha arribat a convertir-se en fami-
liar al lector d'aquest tipus de diari, però que, d'una
manera gradual, ha anat entrant en crisi en aquells
casos en que s'ha assajat d'approfundir l'opció *infor-*
mativo-interpretativa. Avui dia, l'organització d'unes
seccions sobre la base de l'exclusiu criteri geogràfic
va essent completada i fins i tot substituïda per una
nova tipologia de caràcter temàtic.
Iniciada en els diaris *informatius-interpretatius*
de més qualitat, la introducció de les seccions tem-
tiques s'ha anat consolidant d'una manera molt cla-
ra encara que no completa. Cal assenyalar aquí tam-
bé que el model *informatiu-interpretatiu* anglosaxó
no arriba en aquest terreny tampoc al grau de so-
fisticació assolit pels diaris que s'inspiren en el mo-
del definit per «Le Monde». Plantejats com a diaris
que posen un major èmfasi en la informació imme-
diata, el tractament dels seus materials no arriba a
ser tan sistemàtic en els diaris anglosaxons, on se
sol respectar l'estructura de seccions segons criteris
88

• Llegir-ne atentament les parts o passatges triats i posar en relleu únicament les informacions o idees més significatives (les sessions de lectura no han de ser gaire llargues i s'han d'espaiar amb pauses),

- subratllant-les després d'haver llegit completament els passatges seleccionats;
- marcant amb ratlles verticals, als marges, els fragments que cal retenir i escriure-hi títols que informin de la matèria de què tracten; s'hi poden afegir també signes personals que indiquin si una informació o idea és important; si és complementària o es contradiu amb una altra idea o informació; si es tracta d'un exemple; si és una conclusió final o parcial, etc.

• Subratllar o marcar els fragments estrictament necessaris, cosa que ens permetrà de trobar còmodament, amb un cop d'ull, les idees o les dades bàsiques durant les successives relectures (un subratllat indiscriminat o excessiu no remarca res).

Constitució de fitxes de lectura. Amb l'objectiu d'obtenir i organitzar les informacions que ens han de servir per a l'elaboració i redacció del treball, és fonamental

• Extreure les dades i les idees marcades dels diferents documents analitzats i anotar-les en fitxes de lectura (ordenades i classificades posteriorment en un fitxer).

• Fer les anotacions en fitxes estàndard (se'n troben a les papereries) o en fitxes informatitzades personalitzades, seguint aquests criteris:

1. Reservar una fitxa per a cada idea o informació (si una mateixa informació no cap en una fitxa, s'afegeix en fitxes suplementàries: *a, b, c*...).
2. Anotar-hi la referència de la font de la qual s'ha extret la idea o la informació (autor, títol, data, pàgina, etc.).
3. Identificar cada fitxa amb un títol o mot clau que indiqui l'apartat del treball amb el qual es relaciona.
4. Escriure-hi o incloure-hi la idea o la informació en una sola cara (fet que ens permetrà de consultar-les amb més comoditat) i amb bona lletra si les anotem a mà.

➘ Model de fitxa:

Zona reservada a la referència de la font (autor, títol, data, pàgina, etc.)	*Zona reservada a identificar l'apartat del treball amb el qual es relaciona el contingut de la fitxa: títol o mot clau*
Zona reservada a la idea o a la informació que cal retenir	

Nota: En comptes de fitxes es poden utilitzar fulls (escrits sempre a una cara) que es puguin ordenar en carpetes d'anelles o en classificadors.

D'acord amb el contingut, podem obrir fitxes (o fulls) de diferents tipus (segons els objectius i la classe de treball), com ara les següents, que pertanyen al treball de recerca titulat *La premsa d'informació general avui. El diari sensacionalista triomfa damunt el diari informatiu*:

a. Fitxes de citació. Contenen la citació textual del passatge d'un document, transcrit paraula per paraula, entre cometes, que serà reproduït al peu de la lletra en la memòria (pot tractar-se de les paraules d'un expert, d'un testimoni, etc.).

SAN AGUSTÍN, Arturo. *M'agrada que em faci aquesta pregunta. L'entrevista en premsa*. Barcelona: Pòrtic, 1999, p. 37.	Gèneres periodístics Entrevista

"No hi ha entrevistes curtes. Hi ha entrevistes que interessen. Les idees i les reflexions no es mesuren en metres o en pàgines."

b. Fitxes de resum. Contenen el resum o la reformulació, en paraules nostres, d'una idea, d'una informació o d'un text sencer (són útils quan només volem conservar l'essencial d'un passatge o d'un text). Vegeu el mètode per fer un resum o un esquema a 4.11.

c. Fitxes de definició. Recullen les definicions de mots especialitzats o termes propis del tema tractat, útils per comprendre'l més bé i per avançar en la recerca. Es poden utilitzar també per confeccionar un glossari (petit recull de mots específics d'una àrea temàtica, definits i ordenats alfabèticament) col·locat en un annex del treball (v. 3.9).

TERMCAT. *Neoloteca* [en línia]. <http:// www.termcat.cat> [consulta: 12.1.2000].	Mots definits: editar

editar v tr
(Informàtica)

Preparar les dades per a operacions posteriors, especialment per a imprimir-les o mostrar-les per pantalla.

Nota: Implica operacions com ara arranjar, corregir, afegir o esborrar dades, controlar formats, fer la conversió de codis, compaginar impresos, etc.

anglès, *edit, to*; espanyol, *editar*; francès, *éditer*.

d. Fitxes de comentari personal. Contenen comentaris o idees complementàries que se'ns acuden mentre llegim i analitzem (o rellegim) els documents o passatges seleccionats i que volem incorporar al treball: relacions o comparances que es poden establir entre dues o més idees o informacions (o entre dos o més autors), opinió o comentari personal sobre el contingut d'un document o fragment, sobre algun fet constatat, etc.

Comentari personal	Diaris mixtos: informatius-sensacionalistes
He observat que alguns diaris, tot i que tenen una presentació de publicació sensacionalista (moltes fotografies, grans titulars...), de fet es comporten, pel que fa al contingut dels textos, com a diaris informatius (rigor en les informacions, distinció clara entre opinió i informació...).	

e. Fitxes de dubtes i de preguntes. Contenen anotacions sobre aspectes del treball que cal verificar o comprovar, o dels quals no s'ha trobat informació (permeten d'aplegar tots aquells dubtes o qüestions que cal resoldre).

Pregunta	Model de diari mixt
Existeix cap estudi o article sobre el model de diari que combina característiques de les publicacions informatives i de les sensacionalistes?	

f. Fitxes de dades. Contenen dades en forma de llista, de taula, de gràfic, etc. que hem elaborat a partir de l'observació directa o que hem extret dels documents seleccionats (v. 2.5).

GIFREU, Josep. "La difusió de premsa diària i setmanal a Catalunya", dins *Anàlisi. Quaderns de Comunicació i Cultura*, 1980, núm. 1, p. 59.	Distribució i difusió

Índex de difusió de diaris a Catalunya i a alguns països europeus (1978-1979)

	Habitants (milers)	Índex (exemplars per 1.000 h.)
Àustria	7.500	320
Dinamarca	5.072	341
Finlàndia	4.710	440
Irlanda	3.130	222
Noruega	4.010	412
Suècia	8.191	572
CATALUNYA	5.663	105

g. Fitxes d'il·lustracions. Contenen il·lustracions (fotos, mapes, dibuixos, esquemes, etc.) que hem elaborat o que hem copiat, fotocopiat o digitalitzat.

CORNELLA, Alfons; RUCABADO, Josep. *Les autopistes de la informació. Descripció i impacte*. Barcelona: Proa. Columna, 1996, p. 86.

Telemàtica

Arquitectura client/servidor
L'usuari envia ordres a un ordinador d'Internet i aquest ordinador, mitjançant un programa, les recull, les interpreta i retorna una resposta

ARQUITECTURA CLIENT/SERVIDOR

Constitució d'un fitxer. Extreta la informació dels documents, i com a recurs útil i valuós per desenvolupar la recerca, per revisar i redactar el treball, és imprescindible

- Organitzar i classificar les fitxes (o fulls) en un fitxer (o classificador) d'acord amb l'esquema del contingut del treball: reservar-hi un espai per a cada apartat o subapartat i, a l'interior de cadascun, ordenar-hi alfabèticament les fitxes pel títol o mot clau que les identifica. L'important és trobar una organització lògica i personal que permeti de consultar amb rapidesa i comoditat les fitxes o fulls. Un fitxer (o un classificador) té un maneig que facilita la inserció o la supressió de fitxes (o fulls) i permet de modificar-ne l'ordre i l'organització general.

- Examinar periòdicament el fitxer per tal de comprovar si les diferents parts estan equilibrades i són proporcionals al pes i funció que han de tenir dins el treball, si hi manquen informacions, idees, comentaris, etc. (amb l'objectiu de buscar-los després) o si en sobren (de vegades contenen repeticions).

- Revisar i posar al dia, si cal, l'esquema provisional del contingut del treball d'acord amb el material documental aconseguit: si hi ha algun apartat o subapartat que sobra o que resulta poc significatiu, si cal refondre dos apartats o subapartats en un, si cal desdoblar-los o subdividir-los, si s'han obtingut noves informacions que aconsellen la inserció de nous apartats o subapartats, etc.

2.4 Activitats de camp

A banda de la informació que aconseguim dels documents seleccionats, és fonamental obtenir directament dades del nostre objecte d'estudi mitjançant activitats de camp (v. 7.3):

observant, mesurant, definint o descrivint fets, fenòmens, individus, objectes, conductes, etc. que haurem escollit i delimitat (v. 8);

experimentant en un laboratori o sala especial amb objectes o individus, amb la finalitat de trobar l'explicació o la solució a un problema o qüestió (v. 9).

Aquestes activitats, o treball de camp, les durem a terme d'acord amb la **metodologia** (v. 7) i amb l'ordre que hem establert en la planificació de la recerca (v. 2.2.2), i sempre tenint present l'objectiu o hipòtesi de partida (v. 2.1.3).

L'extracció de dades s'ha de fer amb **rigor** i **precisió**, perquè és sobre aquestes dades que basarem les nostres anàlisis, interpretacions i conclusions. Així, sempre són fictícies i enganyoses les conclusions d'un treball en què les dades o les informacions s'han pres malament (enquestes o entrevistes mal plantejades, mesures mal preses, balances mal ajustades, etc.).

Cal insistir en el fet que l'observació o l'experimentació s'ha de centrar en un **nombre limitat d'objectes** o **subjectes**, d'un **lloc ben delimitat**, durant un **període concret**. Així, en l'estudi del tema que guia aquest capítol, hem determinat que l'objecte d'observació seran els diaris d'informació general, editats a Catalunya i publicats durant el temps en què realitzem el treball de recerca. Encara podríem delimitar més l'objecte d'estudi centrant-nos en les edicions dels dilluns (els diaris solen presentar aquest dia una característica especial: més informació esportiva) i dels dijous (un dia entre setmana), per exemple.

Cal tenir sempre present que l'observació o mesura de l'objecte estudiat s'ha de limitar a aquells aspectes que estan directament relacionats amb la **idea directriu** o **hipòtesi** de la recerca. Així, si volem comprovar que el model de diari sensacionalista s'imposa, avui, sobre el model de diari informatiu-seriós (per la influència dels mitjans audiovisuals), haurem de determinar la quantitat i el tipus de dades que volem obtenir. En aquest cas, ens centrarem en l'observació de:

- el nombre de seccions dels diaris;
- la temàtica i l'ordre en què apareixen les seccions;
- el nombre de pàgines dedicades a cada secció;
- la separació visual entre les seccions (especialment entre les d'opinió i les informatives);
- l'espai dedicat a il·lustracions i a text (a la portada i a l'interior);
- les pàgines o espai reservat a la publicitat (a la portada i a l'interior);
- l'ús del color...

Sovint és molt útil confeccionar uns **fulls de registre** en què anotarem les dades que anem extraient a través de l'observació. Aquests fulls de registre ens han de permetre d'anotar-hi les dades de manera fàcil i de poder-ne fer una lectura còmoda i ràpida posteriorment, amb l'objectiu de quantificar-les, de fer-ne els percentatges, etc.

➘ Exemple de full de registre

Diaris d'informació general

	El Punt	*Avui*	*La Vanguardia*	*El Periódico*	*Segre*	...
Edició del dia: (la mateixa data)						
Nombre total de pàgines de l'edició (sense comptar-hi suplements)						
Percentatge de pàgines senceres reservat a publicitat						
Portada: percentatge de la superfície, en cm² reservat a text						

	El Punt	*Avui*	*La Vanguardia*	*El Periódico*	*Segre*	...
Portada: percentatge de la superfície, en cm² reservat a il·lustracions						
Portada: percentatge de la superfície, en cm² reservat a publicitat						
Seccions: títol, temàtica i percentatge de pàgines de cadascuna (sense comptar-hi la publicitat de pàgina sencera)						
Seccions: ordre d'aparició de les quatre primeres						
Percentatge de la superfície, en cm², de la primera pàgina de cada secció reservat a text						
Percentatge de la superfície, en cm², de la primera pàgina de cada secció reservat a il·lustracions						
Percentatge de la superfície, en cm², de la primera pàgina de cada secció reservat a publicitat						

En aquest mateix treball sobre la premsa hi ha altres informacions que necessitem saber i que no podem obtenir de la simple observació dels diaris. Així, en la planificació de la recerca havíem previst (v. 2.2.2) una petita enquesta visual per comprovar, en 20 bars del nostre barri, el nombre i el nom dels diaris d'informació general que aquests establiments posen a disposició de la clientela; havíem previst visitar la redacció d'un periòdic, entrevistar un professor universitari expert en teoria de la informació i un reporter d'un diari. També les enquestes i les entrevistes s'han de preparar prèviament (v. 8.2.4 i 8.3.2), d'acord amb el tipus d'informació que volem obtenir dels diferents aspectes del tema estudiat.

Exemple de preparació de preguntes per a una entrevista

Tenint en compte que preparem l'entrevista a un reporter, amb l'objectiu que ens informi de primera mà sobre la formació que ha rebut i sobre la seva pràctica professional diària, podem fixar les preguntes pertinents que li formularem:

a. La formació universitària que ha rebut, en quina mesura l'ha ajudat o preparat per a desenvolupar la professió en el diari en què treballa?

b. Amb quins criteris el diari determina el país, els fets o els conflictes sobre els quals vostè ha de fer un reportatge?

c. Quin grau de llibertat té d'acceptar o refusar l'encàrrec del diari, especialment en el cas de reportatges de risc?

d. Té la facultat de poder proposar personalment reportatges al diari?

e. Quin tipus de preparació o de documentació prèvia du a terme abans de desplaçar-se al lloc dels fets?

f. Quan es troba al lloc on ha de fer el reportatge, a través de quins mètodes o canals aconsegueix informació?

g. Quin tipus d'informació és més difícil d'obtenir en el cas dels reportatges sobre un conflicte?

h. Una vegada ha tornat al diari, quin procés segueix i quin tractament fa de les dades obtingudes amb vista a publicar el reportatge?

i. En quina mesura es veu condicionat a presentar un tipus de reportatge determinat a causa del model de diari en què treballa?

j. Si depengués exclusivament de vostè, el presentaria d'una altra manera? Per què?

k. ...

Les informacions i dades que anem obtenint mitjançant les activitats de camp, juntament amb les que hem aconseguit a través de la documentació, seran objecte d'anàlisi i d'interpretació en la fase següent. En aquest sentit, sol ser de gran ajuda la presentació de les dades o informacions quantificables, en forma de taules o gràfics (v. 2.5).

D'altra banda, sovint és indispensable una bona dosi de **creativitat** o d'**intuïció** a l'hora de fixar les activitats de camp que durem a terme i el procediment o mètode que hi utilitzarem, especialment quan necessitem informacions difícils d'aconseguir. Tal és el cas d'Aristòtil, filòsof grec del segle IV aC, que se les va haver d'enginyar per conèixer el desenvolupament dels embrions de pollet dins l'ou, en una època que no hi havia aparells de raigs X ni càmeres endoscòpiques. Com que el període d'incubació d'un ou de gallina és d'una vintena de dies, Aristòtil va seleccionar una vintena d'ous, postos el mateix dia i començats a covar també el mateix dia, i cada dia n'obria un. D'aquesta manera, representava que cada dia obria el mateix ou per poder observar-ne l'interior. Encara que, en rigor, hagués hagut d'observar l'interior d'un mateix ou diàriament, el procediment que es va enginyar li va permetre de conèixer amb força fiabilitat el desenvolupament d'un embrió de pollet.

2.5 Les dades: anàlisi, interpretació i conclusions

La **presentació gràfica** de les **dades quantificables** pot adoptar diverses formes (nombrosos programes o processadors de textos realitzen automàticament aquesta tasca), les quals faciliten la posada en relleu de les dades més significatives, les relacions que mantenen o l'evolució que presenten. Les representacions gràfiques més habituals són les següents:

- **La taula**. Conjunt organitzat de dades numèriques i rúbriques (títols que expressen els conceptes a què es refereixen les dades), que poden ser consultades còmodament. Les dades de la taula es poden representar alhora en forma de gràfic.

Tirada mitjana de la premsa diària editada a Catalunya*

Diaris d'informació general			*Tirada mitjana*	*Tipus de difusió*	*Període*
ABC (ed. Catalunya)			15.579	pagament	gen. 99 / des. 99
Avui			47.698	pagament	gen. 99 / des. 99
Diari de Girona			9.146	pagament	gen. 99 / des. 99
Diari de Sabadell			7.911	pagament	gen. 99 / des. 99
Diari de Tarragona			16.160	pagament	gen. 99 / des. 99
Diari de Terrassa			7.066	pagament	gen. 99 / des. 99
El 9 Nou (ed. Vallès Oc.)			3.448	pagament	gen. 99 / des. 99
El Mundo (ed. Catalunya)			25.448	pagament	gen. 99 / des. 99
El País (ed. Catalunya)			82.768	pagament	gen. 99 / des. 99
El Periódico	250.587	versió cat.	100.508	pagament	gen. 99 / des. 99
		versió cast.	150.079		
El Punt			27.187	pagament	gen. 99 / des. 99
La Mañana			8.018	pagament	gen. 99 / des. 99
La Vanguardia			243.449	pagament	gen. 99 / des. 99
Regió-7			10.798	pagament	gen. 99 / des. 99
Segre	17.138	versió cat.	6.980	pagament	gen. 99 / des. 99
		versió cast.	10.158		

* Font: Oficina de Justificació de la Difusió. <http://www.ojd.es/Acontrol/Aojd/diarios.htm> [consulta: 30-11-2000].

• **El gràfic de sectors**. També conegut amb el nom de *formatge*. És una representació circular en què les dades, transformades en parts o sectors del cercle, són percentatges que en total sumen 100. Es fa servir per mostrar les diferents parts d'un tot, especialment quan els sectors no són excessivament petits i no s'han de fer gaires divisions al cercle. Cadascun dels sectors ha d'anar acompanyat del percentatge corresponent.

Distribució per edats dels immigrants empadronats a Barcelona

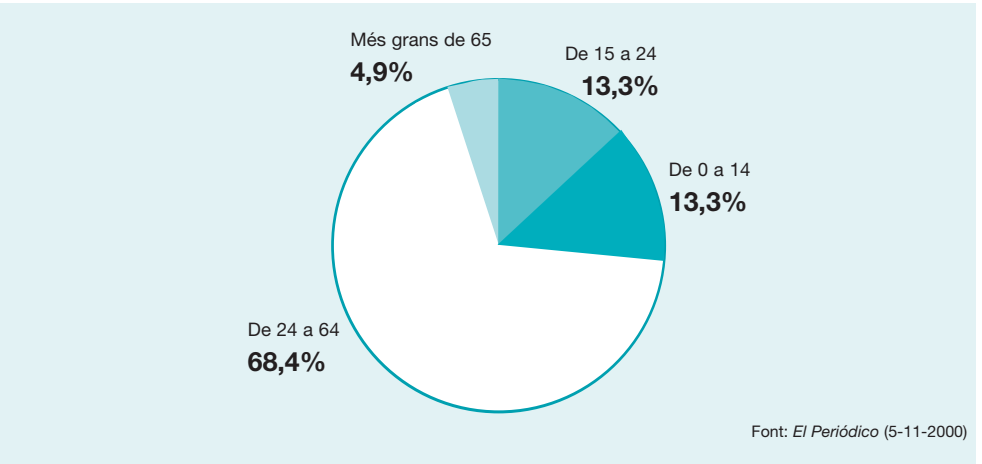

• **El diagrama de columnes**. Gràfic compost de dos eixos (ordenada i abscissa) i d'una sèrie de columnes que representen les dades. L'alçada de cada columna és mesurada per les xifres i valors disposats en el eixos. S'utilitza per mostrar el creixement individual de diferents categories, classes o activitats, o per comparar diferents evolucions en un període determinat. També es pot compondre de columnes dobles, que il·lustren l'evolució de diverses variables amb una relació comuna.

Ordinadors personals per cada 100 habitants a les llars i les empreses

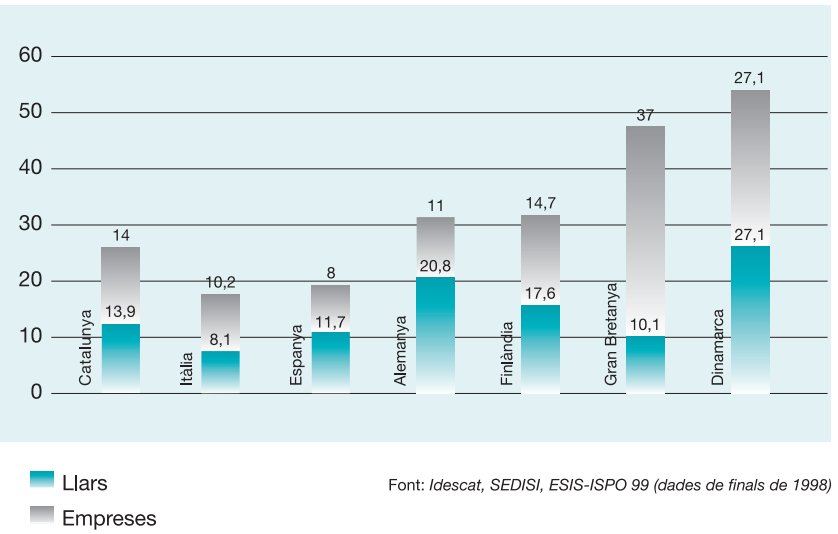

Font: *Idescat, SEDISI, ESIS-ISPO 99 (dades de finals de 1998)*

• **El gràfic de corbes**. Es compon de diversos punts disposats segons una escala formada per un eix horitzontal i un de vertical (abscissa i ordenada). Els punts s'associen a dades i estan units per una línia contínua anomenada corba. S'utilitza per mostrar l'evolució d'un valor en un temps donat. La corba ha de mostrar clarament la relació entre els punts. Es poden combinar diverses corbes en un mateix gràfic per tal de presentar l'evolució de diferents valors similars.

Defuncions a les comarques de Barcelona

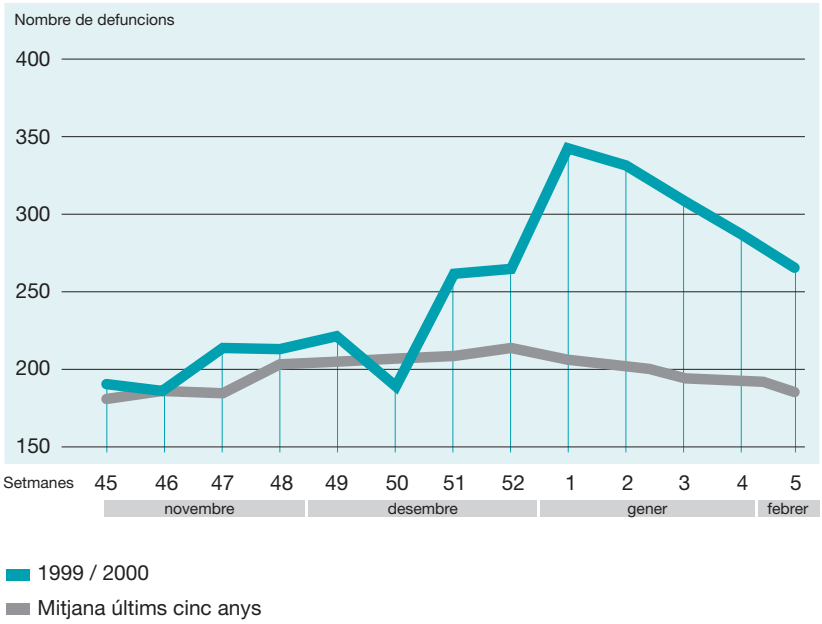

• **El pictograma**. Gràfic en què les dades són representades per dibuixos que tenen relació amb el fet o fenomen que descriuen.

Operacions amb targetes bancàries: percentatge d'ús per sectors (any 1999)

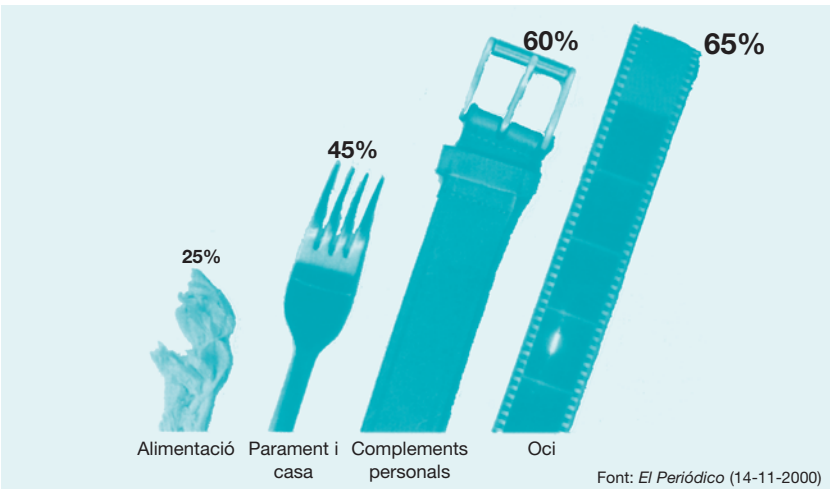

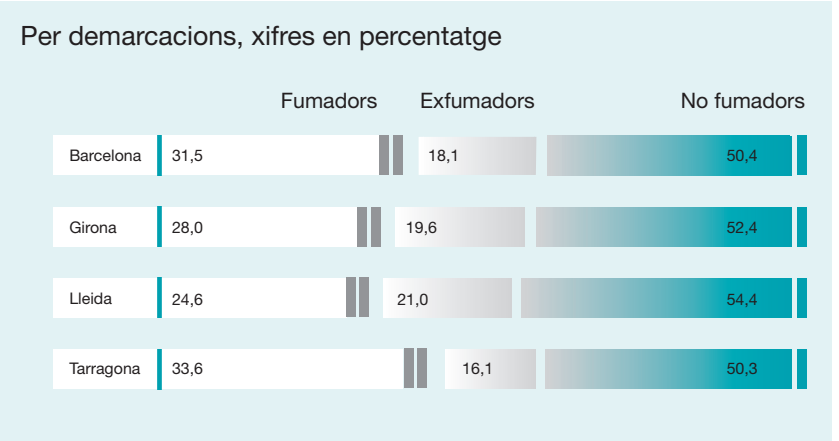

• **El diagrama de barres**. Gràfic compost de dos eixos (ordenada i abscissa) i d'una sèrie de barres horitzontals que representen les dades. La llargada de cada barra és mesurada per les xifres i valors disposats en els eixos. Se sol utilitzar per mostrar el creixement individual de diferents categories, classes o activitats, i per comparar diferents evolucions durant un període determinat. És més adequat que el diagrama de columnes quan els segments són molt llargs. També es pot compondre de barres dobles, que il·lustren l'evolució de diverses variables amb una relació comuna.

Població i llengua utilitzada a Internet

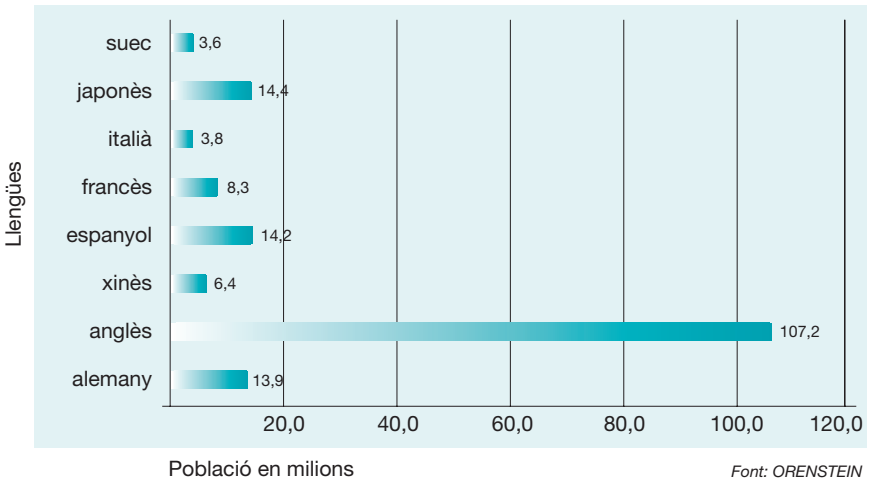

Font: ORENSTEIN

A la memòria escrita, aquestes representacions gràfiques de les dades quantificables han d'anar numerades i titulades (v. 3.4). Tant els sectors, com les columnes, les barres i els pictogrames s'han de distingir, en un gràfic, mitjançant colors, gruixos o tramats diferents, els quals han de tenir la mateixa representació gràfica en la llegenda (conjunt de convencions que indiquen el valor de cada element gràfic).

Recollides les informacions i les dades necessàries a partir de la **documentació** i mitjançant l'**observació** o l'**experimentació**, n'haurem de fer una **anàlisi** i **interpretació** amb vista a extreure'n **conclusions**. És a dir, haurem d'identificar les més destacades, les relacions, les regularitats o l'evolució que manifesten; haurem de trobar-hi una explicació o significació, les conseqüències o les solucions que se'n desprenen. No es tracta, doncs, de fer una simple llista de dades o d'informacions desconnectades.

En aquest punt haurem de determinar també si les conclusions o els resultats són prou sòlids i significatius, si coincideixen amb les nostres previsions o hipòtesi de partida, o bé si mostren uns resultats parcialment o totalment diferents dels que havíem previst, cosa que haurem de fer constar en la memòria escrita.

En el treball sobre els diaris d'informació general, per exemple, les dades i les informacions obtingudes mitjançant les entrevistes, l'enquesta visual, la visita a la redacció d'un diari, la documentació, les dades aconseguides en l'activitat de camp sobre diversos exemplars de periòdics, ens han portat a unes conclusions que difereixen, en part, de la nostra hipòtesi de partida.

➘ Mostra de presentació de conclusions

- La premsa d'informació general editada a Catalunya durant el període estudiat s'inscriu dins el model de diari informatiu i, per tant, no ha estat desplaçada pel model de diari sensacionalista, tal com podia fer pensar un examen superficial dels diaris.
- El diari anomenat informatiu es caracteritza per donar prioritat a la informació per damunt de l'opinió, per presentar la informació ordenada i classificada en seccions tancades, netament separades visualment (amb una distinció molt clara entre els gèneres d'opinió i els narratius), per un estil de redacció neutre, objectiu, i per una selecció i presentació més rigorosa de les dades.
- Això no obstant, de l'estudi del format, de la compaginació i de l'ús dels recursos gràfics es desprèn que tots els diaris adopten, amb major o menor grau, elements formals característics del model sensacionalista. Efectivament, adopten el format tabloide (o similar), més petit i manejable que l'estàndard (característic del model informatiu clàssic), un disseny o compaginació de la pàgina que explota els recursos gràfics (nombroses il·lustracions, requadres, tramats, titulars amb lletres de cos gran, etc.), la qual cosa suggereix un cert desequilibri o moviment entre els diferents mòduls o blocs informatius en què es divideix la pàgina.
- Aquesta combinació d'elements redaccionals del model informatiu amb elements de disseny sensacionalista no s'aplica de la mateixa manera en els diaris estudiats. Dins la tendència esmentada, s'observa una certa diversitat: des del rotatiu que accentua la presentació vistosa del material i incorpora a les seves pàgines temes més propis del diari sensacionalista (notícies de societat o del cor, entreteniments, jocs...), pensant probablement en un públic més heterogeni, fins al rotatiu que modera l'ús dels diversos recursos gràfics (sense renunciar-hi) i amplia les pàgines dedicades a temes més o menys especialitzats (economia o cultura), pensant probablement en un públic més delimitat.

• Sembla evident que certs hàbits socials d'avui, els avenços tecnològics i informàtics aplicats a les arts gràfiques i, especialment, el desenvolupament i extensió dels mitjans audiovisuals han influït en aquesta configuració de l'actual premsa d'informació general. El fet que avui la lectura del diari es faci sovint en ambients que no faciliten la concentració (al bar, al tren o al metro, o combinada amb l'audició de la ràdio o de la televisió), propicia segurament un disseny caracteritzat per la fragmentació de la pàgina amb nombrosos textos no gaire extensos, acompanyats o complementats amb imatges, la qual cosa permet una lectura intermitent del diari, a mode de zàping. D'altra banda, aquesta visualització de la informació, amb una utilització creixent de la infografia, afavoreix la comprensió ràpida de certes informacions o fets complexos.

• Ens trobem, doncs, davant una premsa d'informació general que podríem qualificar de popular...

Il·lustracions que s'incorporaran a la memòria escrita

Le Monde
El diari francès *Le Monde*, model de diari informatiu clàssic

La Vanguardia
Model de pàgina amb un disseny equilibrat que incorpora més recursos gràfics

Avui
Model de pàgina amb un disseny mòbil que amplia l'ús de recursos gràfics

El Periódico
Model de pàgina amb un disseny mòbil que explota al màxim els recursos gràfics

Le Monde

La Vanguardia

Avui

El Periódico